

Rapport

Verzamelde reacties

van classes en regio's op de
Kerkorde voor de NeGK (1^e lezing)

Generale Synode van de Gereformeerde Kerken en
Landelijke Vergadering van de Nederlands Gereformeerde Kerken
Zoetermeer 2022

Het auteursrecht van deze tekst berust hetzij bij de auteur, hetzij bij de Gereformeerde Kerken in Nederland. Voor alle zaken het auteursrecht betreffend kan contact opgenomen worden met het deputaatschap administratieve ondersteuning via: wao@ngk-gkv.nl
Niets uit deze uitgave mag worden veeveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in wat voor vorm of op wat voor manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende, behoudens de uitzonderingen bij de wet gesteld.

De generale synode van de GKv en de landelijke vergadering van de NGK hebben op 13 november 2021 in eerste lezing de kerkorde vastgesteld voor de herenigde kerken. Overeenkomstig de vastgestelde procedure zijn de classes en regio's in de gelegenheid gesteld wijzigingen voor te stellen die door de GS en LV van Zoetermeer (2022) worden behandeld om zo te komen tot vaststelling in tweede lezing van de kerkorde die vanaf de herenigingsdatum zal gelden in de Nederlandse Gereformeerde Kerken.

1. Reactie van de classis Amsterdam-Leiden	4
2. Reactie van de classis Arnhem	5
3. Reactie van de classis Dordrecht-Gorinchem	12
4. Reactie van de classis Drachten	18
5. Reactie van de classis Groningen	19
6. Reactie van de classis Harderwijk	20
7. Reactie van de classis Hattem en de regio Nunspeet	19
8. Reactie van de classis Hilversum	20
9. Reactie van de classis Kampen	26
10. Reactie van de classis Midden-Holland	28
11. Reactie van de classis Ommen	36
12. Reactie van de classis Rotterdam	40
13. Reactie van de classis Utrecht	42
14. Reactie van de regio Oost	43
15. Reactie van de regio Utrecht	45

Reactie van de classis Amsterdam-Leiden

CLASSIS AMSTERDAM-LEIDEN van de Gereformeerde Kerken in Nederland

Deputaat administratieve ondersteuning:

Mevrouw A.F. de Vries-Heemskerk

daoastridclassisal@gmail.com

Rijnsburg 02-06-2022

B3.3:

In de toekomstige kerkorde stond in de versie van 2019 bij B3.3 heel mooi dat de predikant de gemeente toerust door onderwijs, voor haar taak in Gods koninkrijk.

Dat is veranderd in:

'De predikant steunt de ouderlingen en diakenen in hun taak'

Dit vinden wij niet compleet. De zin uit 2019 bevat de gehele gemeente, wat, ons inziens, completer is. Daarom zouden we die zin daar liever terug zien,

Over bovenstaande feedback op de KO van nov 2021 hebben we met elkaar als classis A-L gesproken en waren we het eens om dit gezamenlijk in te dienen bij u als regiegroep.'

Onze excuses voor de late feedback maar we hadden de vergadering op 02-06-2022

Vriendelijke groet,

Astrid de Vries

Reactie van de classis Arnhem

Van: GKv Classis Arnhem
Aan: Regiegroep: regiegroep@ngk.gkv.nl .
Onderwerp: Reactie op Kerkorde ten dienste van de toekomstige Nederlandse Gereformeerde Kerken in eerste lezing 13 november 2021.
Referentie: Brief vervoltraject concept-kerkorde december 2021
Datum: 19 mei 2022

Geachte broeders en zusters,

Naar aanleiding van uw brief, zie referentie, heeft de classis Arnhem van de GKv in haar vergadering van 19 mei 2022 het volgende besloten.

De classis Arnhem wil u vragen de volgende opmerkingen door te geven aan de volgende GS en LV:

1- Jezus Christus als Hoofd en Heer van Zijn kerk

Constatering

De Werkgroep Toekomstige Kerkorde poneerde in 2019 in zijn toelichting dat de kerkelijke orde de praktijk volgt. De doorwerking in de kerkorde van Jezus Christus als Hoofd en Heer van Zijn kerk door middel van zijn evangelie komt in de TKO (toekomstige kerkorde) niet meer expliciet als basis-uitgangspunt in beeld. (zie de bijlage voor de toelichting)

Voorstel.

In de nieuwe kerkorde als uitgangspunt de Bijbelse bepalingen van A1.1 en A2.2 (van de GKv KO) op te nemen.

2- Katholiciteit van de kerk

Constatering.

In de Concept Kerkorde vervaagt de aandacht voor de Bijbelse, gezond makende leer. Dat werkt in diverse artikelen merkbaar door.

Voorstel:

De synode te verzoeken de eenheid van de kerk op basis van de Bijbelse, gezond makende leer te waarborgen door dat in de diverse artikelen waar het de dienst van ambtsdragers betreft een plek te geven, zoals voorgesteld hieronder. (zie de bijlage voor de toelichting)

A2.4: dienen zicht te houden aan => dienen in te stemmen met...

A2.6: Een geschil over belijden wordt beoordeeld vanuit de Bijbel, waarbij de bewijsplicht ligt bij degene met bezwaar.

B3.1: de versmalde taakomschrijving uitbreiden vanuit GKV-KO art. B9.2.

B4.2: weer opnemen GKV-KO art. B11.

B14: uit te breiden met wat in navolging van de heilige Schrift in GKv-KO art. 48.3 staat.

B14.2: uitbreiden met de tweeslag 'leer én leven': leven met de Heer vanuit de gezonde leer.

B14.3: zie onder A2.4 => pleit voor eigen instemming, liefst door middel van ondertekening (B7 GKv KO overnemen).

Reactie van de classis Arnhem

C1.1-3: In C1.1 net als bij C1.3 de kerkenraad het initiatief laten nemen voor het samenroepen.

D4.1: Vervangen door D56 GKv KO ter bescherming van de gemeente door de ambtsdragers.

3- De nieuw op te richten landelijke commissie

Constatering :

Er komt een landelijke commissie in plaats van de particuliere synode.

Echter deze commissie moet in 20 gevallen ingeschakeld worden. De particuliere synode werd maar in 3 gevallen ingeschakeld.

De landelijke commissie is (nog) niet beschreven en er staat op dit moment geen regeling genoemd die dat gaat doen.

Gevolg:

De lokale kerk komt veel meer onder invloed van een centraal orgaan te staan waarvan onduidelijk is of het alleen adviserend is of dwingend. Het is onduidelijk hoe de landelijke cie. wordt georganiseerd, en aan wie het verantwoording af legt en hoe dat zich verhoudt tot de kerken in de regio.

Voorstel:

Alle keren dat er in de KO staat 'met medewerking' wordt gewijzigd in: na consultatie.

De concept kerkorde kan niet in werking komen voordat het duidelijk en geaccepteerd is wat de landelijke commissie is, hoe het wordt georganiseerd, wat de bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn.

4- De landelijke regelingen

Constatering A:

In de concept kerkorde wordt verwezen naar 8 regelingen die betrekking hebben op bijvoorbeeld uitwerkingen van rechtspositie voor predikanten en kerkelijk werker.

Voorstel:

Doordat er tijdens de beoordeling van de concept kerkorde deze regelingen nog niet beschikbaar waren, kan de invoering van de concept kerkorde pas plaatsvinden als de regelingen beschikbaar en geaccepteerd zijn. Met geaccepteerd wordt bedoeld getoetst mede aan Kerkelijk- en burgerlijk recht.

Constatering B:

In de huidige kerkorde wordt verwezen naar 17 regelingen. In de Concept kerkorde zijn er 8 regelingen. Hoe moet het nu verder met de regelingen die wel in de GKv KO staan en niet in de concept kerk orde?

Voorstel:

Per niet vernieuwde regeling een advies geven, hoe hiermee verder te gaan.

Reactie van de classis Arnhem

BIJLAGE bij de reactie van de classis Arnhem

Aan de commissie van de classis die de concept kerkorde bestudeert

Twee broeders uit Veenendaal-Oost willen graag dat u de volgende aandachtspunten/voorstellen meeneemt in uw rapport voor de classis. Dit heeft de instemming van het moderamen.

Mocht u onze voorstellen niet overnemen dan horen we dat graag, om te kunnen bekijken of we het als plaatselijke kerk op de classis in gaan brengen.

Over samenwerking ambtsdragers

B 2.2 'collegiaal' :

naar onze mening is dit geen bijbels woord. Beter te wijzigen in 'dienend'? 'Hij ging zitten en riep de twaalf bij zich. Hij zei tegen hen: 'Wie de belangrijkste wil zijn, moet de minste van allemaal zijn en ieders dienaar', Marcus 9:35

Over beroeping predikant:

B 4.4 een toelatend gesprek in plaats van een BSO= Beroepbaar stellend onderzoek. Wij pleiten ervoor een Beroepbaar stellend onderzoek te handhaven.

Een toelatend gesprek lijkt niet nader omschreven te zijn en daarom wellicht te weinig kritisch, terwijl een BSO vaste onderdelen kent, die diepgang waarborgen.

Over emeritering

B 6.3 De kerk is verantwoordelijk voor predikant bij ziekte ouderdom.

We stellen voor om hier expliciet de plaatselijke kerk te noemen, om onduidelijkheid in deze situaties te voorkomen

Over bijzondere preekbevoegdheid

B8.1 Niet predikanten kunnen door regionale vergadering plus landelijke commissie preekbevoegdheid krijgen.

Dat wás in een vorige regeling als volgt 'in overeenstemming met de generale regeling', en daarin stond dat een examen noodzakelijk is. Wij pleiten ervoor ook hier een examen te behouden.

Over losmaking van een predikant

B 12.4 Na losmaking beroepbaar door regio tijdens een vast te stellen termijn. Dat was 2 jaar en kon met 2 jaar verlengd worden. Zou niet per regio moeten verschillen. We stellen voor dit te wijzigen in 2 jaar, me mogelijke verlenging met 2 jaar

Over de gemeente

C 3.1 tot de gemeente behoren ook mensen die op andere manier dan belijdenis en doop met haar verbonden zijn. Graag zien we hier een verduidelijking, hoe men anders dan door doop of belijdenis deel uit kan maken van de gemeente

Over de doop

C 4.3 erkenning van de doop die elders op ordelijke manier is bediend? Beter: Die trinitarisch is bediend, volgens Matt 28: 19. Ordelijk is o.i. nietszeggend.

Algemene opmerking en aandachtspunt: in veel artikelen komt voor: 'de daartoe ingestelde landelijke commissie'. Onze vraag: komt daar niet erg veel gezag te liggen? Vooral als regionale vergadering wordt overgeslagen, zoals in B11.2; B 13.3; B18.2; B 18.3

Jan Kreun

Jacko Holtland

Bijlage bij de brief vervoltraject concept-kerkorde december 2021 van GKv Classis Arnhem
(deze bijlage heeft gediend als toelichting en onderbouwing, van de genomen besluiten met wijzigingsvoorstellen)

Algemeen.

In 2019 verscheen een eerste publieksversie van een nieuwe kerkorde. De afzonderlijke kerken kregen zo de gelegenheid daarop te reageren met suggesties en commentaar. In hun toelichting stelde de Werkgroep Toekomstige Kerkorde (WTK) dat het kerkrecht de praktijk volgt en daaraan vorm geeft. Waar de huidige GKv-orde van meet af aan uitgaat van een orde, die de vrede dient (art. A2.1), omdat Jezus Christus Heer is en Hoofd van zijn kerk op aarde (art. A2.2), beoogt de toekomstige kerkorde (TKO) blijkens art. A3.1 de onderlinge omgang en het recht in de kerken te beschrijven. De nieuwe KO is dus niet vanuit Jezus Christus, maar 'van onderaf' opgezet; vanuit de praktijk die zich voordoet en zoals die zich gaandeweg ontwikkelt (zo de toelichting van de versie-2019).

Dat is herhaaldelijk te merken. Diverse bepalingen hebben iets pragmatisch en meegaands gekregen. Deze benadering is een andere dan de aloude. Kerkrecht is immers 'vormgegeven Ecclesiologie'. Oftewel je leer aangaande de kerk is bepalend voor de concrete uitwerking voor de kerkelijke orde. Evenwel ontbreekt elke bezinning op deze verschuiving én de achterliggende (veranderde?) kerkleer. Ook ontbreekt elke bezinning op de basisprincipes van een gereformeerde kerkorde, hoewel de synode in 2017 besloot dat de eenwording zich zou voltrekken uitgaande van de principes van een gereformeerde kerkregering.

De transponeringstabel maakt inzichtelijk dat heel wat bepalingen niet meer terugkeren in de nieuwe KO. Opvallend is dat daarbij ook diverse, Bijbelse bepalingen zijn. Ook de plaats en doorwerking van de gezamenlijke leer in de kerkelijke praktijk wordt duidelijk relatiever. En de gezindheid van de gelovige krijgt een beslissende plek. We werken dat hieronder uit.

1- Jezus Christus als Hoofd en Heer van Zijn kerk

Het uitgangspunt.

De Werkgroep begon de voorlichtingsavond met te vertellen hoe mooi het was wanneer bij nadere kennismaking en echt gesprek je bij elkaar ontdekte: 'We willen dezelfde Heer dienen.' Hun meteen daarna volgende opmerking was: 'Dan is het ook niet meer van belang hoe je dat in de praktijk precies doet.'

Dat klinkt aannemelijk. En uiteraard is het prachtig wanneer mensen in de kerk de intentie hebben onze levende Heer te dienen. Dat is een mooi en heilig voornemen. Maar de daaruit getrokken conclusie klopt niet. Je kunt immers met de beste bedoelingen ook heel verkeerde dingen doen of denken. Een gezindheidsethiek, uitgaande van de goede, vrome bedoelingen, is daarom ontoereikend. Het menselijk hart is arglistig, en zelfs de allerheiligsten hebben slechts een beginsel van gehoorzaamheid (HC zd. 44). Ook de concrete praktijk zal altijd getoetst moeten worden. Daarom belijden wij ook 'dat we ons als kerk van Christus in alles richten naar het zuivere Woord van God en alles wat daarmee in strijd is verwerpen (art. 29 NGB). En we 'aanvaarden alleen wat kan dienen om de eendracht en eenheid te bevorderen en te bewaren, en allen te doen blijven bij de gehoorzaamheid aan God.' (art. 32 NGB).

Daarom ook begint de huidige GKv-orde met art. A1.1: gehoorzaamheid aan de Heilige Schrift; art. A2.2: Christus is het Hoofd, waaronder wij allen staan, daarom mag niemand over de ander heersen). In art. A2.1 staat wel dat de kerken uit het Woord van God leven, maar dat is niet hetzelfde als naar / in overeenstemming met het Woord van God.

In de kerk gaat het om de heerschappij van Jezus Christus door middel van zijn evangelie.

Reactie van de classis Arnhem

Dat basale uitgangspunt raakt vervolgens de verkondiging van dat Evangelie, de toediening en vormgeving van de sacramenten, de gezamenlijke leer en de vertrouwdheid ermee, de zondagse liturgie, de leerdienst, alternatieve samenlevingsvormen, de tuchtoefening en de omgang met kerkelijke besluiten.

We stellen de vraag of de nieuwe kerkorde wel voldoende spoort met wat we als kerken belijden en niet het risico loopt dat de menselijke goede bedoeling en gezindheid maatgevend en doorslaggevend wordt, meer dan uitgesproken bedoeling van Gods Woord.

2- Katholiciteit van de kerk

De gezamenlijke leer.

Een belangrijke rol in de overwegingen die ten grondslag liggen aan de TKO speelt het begrip katholiciteit. In hun Toelichting aan de synode omschrijft de WTK die als: 'iedereen is welkom, die van Jezus Christus is.' 'Wij sluiten niet buiten, wat door Christus niet buitengesloten wordt.' Opnieuw: het klinkt sympathiek. Je hebt als vanzelf de neiging om ermee in te stemmen. In onze tijd is 'buitensluiten' bijna de grootste doodzonde die je kunt begaan. Maar het is een vrij negatieve en ook kleur- en karakterloze omschrijving, waarbij opnieuw de nadruk komt te liggen op de menselijke subjectiviteit: het welkom en het persoonlijk geloof.

Als positief begrip wil 'katholiciteit' echter iets anders aanduiden: katholiek is ruimte geven aan wat de kerk vanuit het gehéél van het Woord van God als openbaring – en dus niet vanuit een enkel thema, een eenzijdige lijn of een paar losse teksten – heeft geloofd en nog steeds gelooft.

Katholiciteit richt zich dus niet op de individuele mens, maar is een eigenschap van de kerk, en kijkt niet naar de mens, maar richt zich op het Woord van God. Het gaat daarbij om de universele, hechte verbinding tussen Jezus Christus, zijn Woord en de heilzame, katholieke leer. Dát maakt een gemeente daadwerkelijk katholiek, ook al komt die misschien samen in een gebouwtje met golfplaten in Costa Rica.

Het is totaal iets anders dan 'laat duizend bloemen bloeien', 'alles moet kunnen' of ergens anders doen christenen het zo, dat is dus ook katholiek'. De ware katholiciteit is niet dat we allemaal ons eigen geloof en onze eigen praktijk kunnen hebben, maar het impliceert dat we de eenheid en eendracht zoeken in de gehoorzaamheid aan het Woord van God over de volle breedte en met elkaar daarbij willen blijven (art. 32 NGB). Heel wat nieuwe vondsten of eigen meningen zijn daarom vaak allermist 'katholiek', maar vooral particulier. Hoe goed bedoeld ook....

In de omschrijving van de werkgroep wordt de focus dus versmald en verschoven naar het welkom voor de mens, die van Christus is. Die verandering van focus werkt veelvuldig door: de plek voor de gezonde leer verschuift naar de achtergrond en vervaagt.

Tegen de achtergrond van ons gereformeerde verleden is dat opmerkelijk. Het gaat immers in de kerk om Jezus Christus en zijn evangelie. De kerk is uit dat evangelie geboren en koestert en verbreidt dat als de haar toevertrouwde schat. De hele wereld moet het daarvan hebben: het is de gezond makende leer. Daarom heet de kerk ook pijler en fundament van de waarheid. Maar ze is dat in een wereld waarin Satan actief is, dwaalleer de mensen verleidt en verdeeldheid voortdurend de kop opsteekt. Of zoals A.L.Th. De Bruijne schreef in een column over de betovering vanwege een aangepaste Bijbel: 'heel wat oude dwalingen dienen zich aan in een nieuw jasje.' De rijkdom van de kerk is allermist onomstreden.

De kerken vinden vanouds hun eenheid in het gezamenlijk beleden geloof, dat teruggaat op het geheel van Gods openbaring aan ons: solus Christus, en daarom sola Scriptura en tota Scriptura. Daarom heten onze latere belijdenissen ook 'formulieren van éénheid'.

De kerken hebben er ook altijd voor gekozen zorg te dragen voor een goede opleiding en goed

Reactie van de classis Arnhem

toezicht op de verkondigers. Oudsten dienden daartoe in staat te zijn en daarom meer in huis te hebben dan een geringe vertrouwdheid met de leer van de Bijbel. Om de gemeente te kunnen leiden en onderwijzen dienden zij ook zelf de gezonde leer zich eigen te maken en aan te hangen. Sinds de Reformatie speelt daarom de binding aan deze leer een essentiële rol.

In de TKO wordt een beweging zichtbaar. Het verbindingsformulier wordt minder stringent, de verplichting om dat te ondertekenen wordt beperkt, de instemming verzacht tot 'zich houden aan', en de verplichte leerdienst verdwijnt. Van ouderlingen en diakenen zou ondertekening niet meer verwacht mogen worden, gezien de onbekendheid met de belijdenissen en de moeiten die sommigen hebben met de inhoud ervan.

Wie in vogelvlucht de nieuwe kerkorde doorneemt, komt heel wat omschrijvingen tegen die vragen oproepen:

- * A2.4: ambtsdragers houden zich aan de leer – geen innerlijke instemming meer, als vanouds? Ouderlingen hebben toe te zien op de verkondiging, de gemeente te leiden, tucht te oefenen over leer en leven, en de kerk op vergaderingen te vertegenwoordigen. Waarom dan geen ondertekening van de gezamenlijke belijdenis?
- * A2.6: bij verschil van inzicht over het belijden: vanouds werd uitgegaan van de gezamenlijk aanvaarde leer (als norma normata, waarbij de heilige Schrift de norma normans is) en lag de bewijslast bij degene, die een bezwaar inbracht. Dat laatste valt nu weg. Dat maakt het gezag van de gezamenlijke leer niet alleen kwetsbaarder, maar dringt b.v. een kerkenraad ook zomaar in de positie dat die de gezamenlijke leer moet 'verdedigen'. Ten onrechte: de confessie is immers een gemeenschappelijk akkoord van samenleven en mag vanouds niet zomaar op basis van vage verdachtmakingen zonder concrete bewijsvoering in de beklagdenbank worden gezet. In de burgermaatschappij is dat ook niet geaccepteerd, des te minder in de kerk ten aanzien van haar confessie. De bewijs- en verantwoordingsplicht ligt bij de betrokkene met bezwaar of een afwijkende mening.
- * B3.1: bij de predikant wordt zijn onderwijstaak als leraar niet meer genoemd. Ook is hij niet meer kerkordelijk geroepen om dwalingen te bestrijden en een valse leer te weerleggen. In de GKv-KO (art. C48.3) is het ook de taak van ambtsdragers om in de gemeente denkwijzen en invloeden te bestrijden die met de zuivere leer in tegenspraak zijn of die schade doen aan een heilig leven. Daarvan is in de TKO niets terug te vinden.
- * B4.2: De toelating tot het ambt van predikant is uiterst vaag omschreven. Er lijkt geen beroepbaar- stellend onderzoek meer noodzakelijk te zijn, en criteria voor toelating worden niet genoemd.
- * B14.2: de taak van ouderlingen is aanmoedigen tot een leven met de Heer. Kennelijk geen toezicht meer op 'leer én leven'. En waar is hun onderwijstaak in de gezonde leer gebleven?
- * B14.3: dit toezicht op de verkondiging vereist toch kennis van en instemming met het belijden?
- * C1: ook hier lijkt de samenkomende gemeente voorop te gaan, met haar lied, gebed en gaven. Vervolgens is er ook plaats voor verkondiging en sacramentsbediening. De volgorde is dus omgekeerd. Beter, mooier en principiëler is GKv-KO art. C36: de zondag is de dag van onze opgestane Heer. Hij roept samen door middel van de raad en neemt het Woord. Wij reageren en dienen Hem met onze liederen en gebeden.
- * In art. C6 TKO wordt de toegang tot het avondmaal geformaliseerd. Art. C41.1 uit de GKv-KO vermeldt criteria: het belijden van het ware geloof en godvrezend leven. Nu wordt dat niet meer landelijk bepaald, maar aan elke kerkenraad afzonderlijk overgelaten. Wat heeft dat tot gevolg?
- * C8: er zijn liturgische formulieren beschikbaar. Gebruik daarvan staat kennelijk vrij. Wat betekent dat voor de liturgische praktijk en het onderwijs aangaande o.a. ambt, sacramenten

Reactie van de classis Arnhem

en huwelijk? Hoezeer liturgische bewaren ook begrijpelijk en terecht kunnen zijn, tegelijk zal de gemeente blijvend inhoudelijk onderwezen dienen te worden. Ook zijn b.v. bij de avondmaalsviering de instellingswoorden en het gebed vooraf al eeuwen liturgisch vaste elementen, evenals trouwens de trinitarische doopformule.

- * D4.1: sinds jaar en dag kennen we het onderscheid tussen de schriftuurlijke en de humanistische vorm van verdraagzaamheid. Bij de laatste wordt de mens met zijn vroomheid en goede bedoelingen uitgangspunt en maatstaf. De eerste 'Schriftuurlijke verdraagzaamheid' neemt Gods Woord en de overeengekomen leer als uitgangspunt en bepaalde aangaande afwijkende opvattingen drie voorwaarden (een GS-besluit uit 1914, dat is opgenomen in de huidige GKV-KO art. D56): a. bereidheid tot verantwoording; b. geen propaganda; c. aanwijzingen van de raad opvolgen.

Dit artikel keert wel terug, maar daaruit is de voorwaarde verdwenen om geen propaganda te maken. Oftewel: ook iemand met afwijkende meningen heeft alle recht van spreken in de gemeente en mag zijn mening ook propageren. Dat maakt een gemeente beïnvloedbaar voor allerlei wind van leer. Gereformeerden hebben dat altijd geweerd.

Het geheel globaal overziend, versmalt het toezicht op leven én leer tot (voornemen tot) een leven met de Heer. Dat is persoonlijk en aansprekend, maar is niet hetzelfde als wat gereformeerd kerk-zijn vanouds in wezen inhield en aan wat ons als kerken en kerkleden samenbindt en verenigt. De leer wordt ondergeschikt aan de persoonlijke band met de Heer en iemands oprechte goede bedoelingen.

De vraag mag gesteld worden of dat op den duur, gezien ons RAT-tijdperk (relatie, acceptatie en tolerantie) niet de daadwerkelijke eenheid op basis van de Schriften zal uithollen en de verbinding op basis van een gezamenlijke leer gaat ondermijnen.

Reactie van de classis Dordrecht

Van: Joop Keuning

Verzonden: woensdag 18 mei 2022 13:21

Aan: Regiegroep NGK-GKv <regiegroep@ngk.gkv.nl>

Onderwerp: input tbv vaststelling KO op LSGV Zoetermeer 2022

Beste Lydia,

Door de classis is een voorstel tot wijziging van de KO vanuit de GKv Dordrecht unaniem aangenomen. Bij deze verzoeken we de GSLV Zoetermeer 2022 om dit verzoek in behandeling te nemen

Bijgaand document geeft inhoudelijk weer wat de gewenste wijziging is.

Met vriendelijke groet,

Joop Keuning

DAO classis Dordrecht-Gorinchem

Concept kerkorde Nederlandse Gereformeerde Kerken

Voorliggende tekst Kerkorde

D5 optreden van de kerkenraad

D5.1 Wanneer blijkt dat iemand vasthoudt aan de zonde of weigert om zich te verantwoorden, kan de kerkenraad besluiten om de gemeente te informeren of om de betrokkene de deelname aan het avondmaal te ontzeggen.

D5.2 Als uiterste maatregel kan de kerkenraad overgaan tot buitensluiting uit de gemeente.

D6 informeren van de gemeente

D6.1 Voor het informeren van de gemeente is de goedkeuring vereist van een door de regionale vergadering in te stellen commissie. De commissie geeft de betrokkene gelegenheid om zich te verantwoorden.

D6.2 Aan de gemeente worden de naam van de betrokkene en de aard van zijn zonde bekend gemaakt, met de oproep om voor hem te bidden en hem aan te sporen tot bekering. De kerkenraad kan deze oproep herhalen.

D6.3 Wanneer de betrokkene gehoor geeft en zich bekeert, maakt de kerkenraad dat eveneens aan de gemeente bekend.

D7 ontzegging van het avondmaal

D7.1 De kerkenraad kan iemand de deelname aan het avondmaal ontzeggen voor een termijn van ten hoogste twaalf maanden. Daarna beoordeelt de kerkenraad de situatie opnieuw.

D7.2 Zolang iemand de deelname aan het avondmaal is ontzegd, mag hij evenmin zijn kinderen laten dopen of deelnemen aan het kiezen van ambtsdragers.

Hoofdstuk D (toezicht)

In D5.1 is aangegeven dat als iemand vasthoudt aan de zonde of weigert om zich te verantwoorden, de kerkenraad kan besluiten om de gemeente te informeren of om betrokkene de deelname aan het avondmaal te ontzeggen.

Deze twee – in D5 als gelijkwaardig geformuleerde - mogelijkheden worden uitgewerkt in D6 (informeren van de gemeente) en D7 (ontzegging van het avondmaal).

Blijkens de toelichting *) zie bijlage die diende op de synode is deze volgorde een voorkeursvolgorde: het informeren van de gemeente heeft de voorkeur boven de ontzegging van het avondmaal.

In de toelichting lezen we onder andere:

“Het informeren van de gemeente is naar onze overtuiging in deze tijd een effectiever middel dan de ontzegging van het avondmaal. Het mag daarom prominenter in beeld komen.”

Verderop:

“Toch blijkt dit middel weinig bekend te zijn en wordt het daarom ook minder toegepast dan zou kunnen.”

In een passage waar over de AVG wordt gesproken staat:

“Betrokkene weet dus wat er gebeurt, kan zich verweren, en kan zich er eventueel aan onttrekken, namelijk door te verklaren dat hij niet langer deel wil uitmaken van de gemeente.”

Overwegingen hierbij

Het vermaan van een gemeentelid dat in zonde leeft, heeft als doel dat hij zich bekeert. Alle toezichtmaatregelen dienen daarop gericht te zijn.

Als gevraagd wordt welk middel effectiever is, dan gaat het erom dat een middel wordt gekozen dat het doel (bekering) dichterbij brengt. Dat zal per casus moeten worden afgewogen.

Hierbij kan een vaak gebruikte set criteria nuttig zijn:

- a. Noodzakelijkheid: is de maatregel noodzakelijk?
- b. Proportionaliteit: is de maatregel voldoende evenredig met (of: staat deze in redelijke verhouding tot) de betreffende zonde?
- c. Subsidiariteit: kan het doel ook op een minder ingrijpende manier bereikt worden?

Onzes inziens kan worden vastgesteld dat het informeren van de gemeente aanmerkelijk ingrijpender, zwaarder is dan de ontzegging van het avondmaal. Bij laatstgenoemde maatregel vindt het vermaan nog plaats tussen de kerkenraad en betrokkene en niet in het openbaar. Bij bekendmaking aan de gemeente worden zowel de naam van betrokkene als zijn zonde openbaar gemaakt, wat veel ingrijpender is.

Alleen al om deze reden is het logischer om de minst vergaande maatregel als eerste te noemen. Zo is dit hoofdstuk ook geordend: onderling vermaan, vermaan vanuit de kerkenraad en aan het eind de buitensluiting.

Reactie van de classis Dordrecht

Het is sterk de vraag of het informeren van de gemeente een effectiever middel is dan de ontzegging van het avondmaal. Misschien kan dat in een bepaalde casus het geval zijn, maar onzes inziens kan dit in het algemeen zeker niet zo gesteld worden. Het effect zal in veel gevallen eerder zijn dat betrokkene zich onttrekt aan de gemeente, terwijl het primaire doel van de maatregel bekering is.

voorbeeldcasus: In situaties waarbij sprake is van seksueel misbruik is het meestal ook niet in het belang van het slachtoffer dat de gemeente geïnformeerd wordt over een aangeklaagde broeder/zuster die deze zonde gepleegd heeft en hier geen rekenschap van af wil leggen/zich niet wil bekeren. In de meeste gevallen heeft een slachtoffer tijd en rust nodig om te verwerken wat er gebeurd is. Het is dan zeker helpend dat de aangeklaagde voorlopig niet aangaat aan het (publiek zichtbare) avondmaal. Het is dan een vorm van stille tucht waardoor voor beide partijen enige rust en tijd voor reflectie kan ontstaan.

In de tekst van D5.1 en in de toelichting wordt gesuggereerd dat er een keuze gemaakt moet worden uit de twee genoemde mogelijkheden.

Het is de vraag of dat zo is.

Waarom zou niet gekozen kunnen worden voor ontzegging van het avondmaal en vervolgens – als dat niet helpt – voor informeren van de gemeente?

En: als een kerkenraad kiest voor informeren van de gemeente, lijkt het ons logisch dat betrokkene tevens deelname aan het avondmaal wordt ontzegd, toch? Feitelijk wordt dan gekozen voor beide maatregelen tegelijkertijd.

Merkwaardig is dat in D7 (ontzegging avondmaal) geregeld is dat bij toepassing van dit artikel betrokkene zijn kinderen niet mag laten dopen en niet mag deelnemen aan de verkiezing van ambtsdragers, terwijl deze beperkingen van de rechten van het lidmaatschap niet voorkomen in artikel D6 (informeren van de gemeente). Deze beperkingen dienen onzes inziens zeker ook van toepassing te zijn bij het informeren van de gemeente.

Conclusies

1. De volgorde van beide maatregelen dient niet bepaald te worden door een voorkeur voor een van beide, maar door de zwaarte van de maatregel.
2. Duidelijk moet zijn dat het niet een keuze is voor uitsluitend een van de twee maatregelen, maar dat deze ook beide volgtijdelijk kunnen worden genomen. Daarbij gaat het feitelijk om de volgorde 1. ontzegging van het avondmaal en 2. informeren van de gemeente.
Informeren van de gemeente impliceert ontzegging van het avondmaal.
3. De extra beperkingen verbonden aan de ontzegging van het avondmaal dienen ook verbonden te zijn aan het informeren van de gemeente.

Tekstvoorstellen (via de classis Dordrecht-Gorinchem)

D5.1

Wanneer blijkt dat iemand vasthoudt aan de zonde of weigert zich te verantwoorden, kan de kerkenraad besluiten om betrokkene de deelname aan het avondmaal te ontzeggen of de gemeente te informeren dan wel eerst de deelname aan het avondmaal te ontzeggen en indien nodig vervolgens de gemeente te informeren.

D6

Wordt 'ontzegging van het avondmaal' (in het concept is dat D7)

D7

Wordt 'informeren van de gemeente' (in het concept is dat D6)

Toegevoegd wordt:

D6.3 Zolang betrokkene zich niet bekeert, mag hij niet deelnemen aan het avondmaal en evenmin zijn kinderen laten dopen of deelnemen aan het kiezen van ambtsdragers.

Het huidige D6.3 wordt vernummerd tot D6.4

Dordrecht, 11 april 2022

De kerkenraad van de GKv Dordrecht

Bijlage

Uit de toelichting op hoofdstuk D (synodestuk)

(de nummering is in het definitieve concept aangepast)

In D4.2 is de volgorde omgedraaid: het informeren van de gemeente staat voorop.

Dat heeft eerst al een praktische reden. Wanneer het informeren van de gemeente als tweede zou worden genoemd, lijkt het alsof die informatie moet handelen over de ontzegging van het avondmaal. Dat is echter niet de bedoeling: zie de uitwerking in D5.2.

Belangrijker is een andere reden: het informeren van de gemeente is naar onze overtuiging in deze tijd een effectiever middel dan de ontzegging van het avondmaal. Het mag daarom prominenter in beeld komen.

Tegelijk wordt daarmee duidelijk dat het informeren van de gemeente niet pas mogelijk is nadat de betrokkene al een tijd van het avondmaal is afgehouden. Beide maatregelen vragen een eigen afweging, onafhankelijk van elkaar.

Het idee van het informeren van de gemeente als zelfstandig middel van tucht is overigens niet nieuw. Toen de GS Amersfoort-C in 2005 het rapport over huwelijk en echtscheiding behandelde, was een van de conclusies dat er behoefte was aan de mogelijkheid tot publieke tuchtoefening, door middel van het informeren van de gemeente (Acta, art. 57, besluit 4). De ontzegging van het avondmaal was namelijk niet altijd passend, afkondigingen op weg richting buitensluiting nog minder, maar een bepaalde vorm van een publiek oordeel wel. Alleen was de manier waarop dit moest gebeuren nog even zoeken. Het werd meegenomen in de algehele herziening van de kerkorde.

In de KO2014 kwam daarom de 'inschakeling van de gemeente' als afzonderlijk middel van tucht. Toch blijkt dit middel weinig bekend te zijn en wordt het daarom ook minder toegepast dan zou kunnen. Eén 7 van de redenen was misschien dat het pas na de ontzegging van het avondmaal werd genoemd. Dus wanneer die ontzegging van het avondmaal niet werd toegepast, leek ook de inschakeling van de gemeente niet aan de orde te zijn. Dat misverstand wordt door het nieuwe concept vermeden: het informeren van de gemeente staat nu voorop.

De term 'informeren' is gekozen in aansluiting bij Matteüs 18:17, 'zeg het de gemeente'. Het benoemt bovendien het gevoelige punt voor betrokkene: de gemeente krijgt het te weten!

Het is tegelijk een reden waarom kerkenraden terugschrikken: kan dit wel vanwege AVG en zo? Het zal niet voor het eerst zijn dat betrokkenen gaan dreigen met 'juridische maatregelen'.

Daarom is het belangrijk dat D5.1 een zorgvuldige procedure regelt, die in dit concept (2021) overigens niet afwijkt van de vorige (2019 en 2020).

Betrokkene weet dus wat er gebeurt, kan zich verweren, en kan zich er eventueel aan onttrekken, namelijk door te verklaren dat hij niet langer deel wil uitmaken van de gemeente. Doet hij dat niet, dan heeft hij zich te onderwerpen aan de regels die gelden binnen die gemeente. Bij misbruik van die regels kan hij zich overigens nog beroepen op de landelijke commissie (F4).

Reactie van de classis Dordrecht

Bij een goede inachtneming van deze regels hoeven de kerken voor de burgerlijke rechter niet bang te zijn.

Nieuw is in D6.1 dat de ontzegging van het avondmaal wordt gebonden aan een termijn. Dat moet de patstelling voorkomen die nogal eens ontstaat wanneer betrokkene zich verder wel fatsoenlijk gedraagt, maar niet heel duidelijk is over het punt dat destijds voor de kerkenraad reden was om hem het avondmaal te ontzeggen. D6.1 zegt niet dat de kerkenraad hem dan na uiterlijk een jaar weer moet toelaten. Het zegt wel dat de kerkenraad zich na uiterlijk een jaar opnieuw moet beraden of er goede grond is om betrokkene ook onder de huidige omstandigheden het avondmaal te ontzeggen. Zo ja, dan moet dat ook helder worden uitgesproken en zal er opnieuw een termijn aan worden verbonden. Maar zo nee, dan kan de kerkenraad niet uit verlegenheid 'het maar laten zoals het was'.

Reactie van de classis Drachten

Classis Drachten

Deputaat secretaris: M. Wielstra-Heetebrij

Drachten, 18 mei 2022

Aan de Regiegroep/Werkgroep Toekomstige Kerkorde

Betreft: reactie op kerkorde

Geachte broeders en zusters,

De classis Drachten heeft in zijn vergadering van 6 april 2022 de vastgestelde nieuwe kerkorde in eerste lezing besproken.

Naar aanleiding daarvan wil de classis twee zaken onder uw aandacht brengen.

1. Artikel B2.3

De tekst hiervan luidt: 'De kerkenraad legt in de plaatselijke regeling vast in welke samenstelling hij bevoegd is tot het nemen van welke besluiten. Hij kan daarin ook niet-ambtsdragers betrekken'

Voorstel:

De tweede zin: 'Hij kan daarin ook niet-ambtsdragers betrekken' schrappen.

Toelichting:

Zoals tijdens de voorlichtingsavond op 10 februari 2022 is toegelicht en ook in de toelichting bij de tekst van de KO* is vermeld houdt dit in dat er naast een kerkenraad een persoon of een commissie werkzaam kan zijn die, na verkregen bevoegdheid, besluiten kan nemen los van de kerkenraad. Indien de gemeente bezwaren heeft dan richt ze zich niet tot de kerkenraad maar tot deze persoon of commissie. De classis staat op het standpunt dat de kerkenraad taken/opdrachten aan anderen kan geven in de uitvoering, waarbij de kerkenraad eindverantwoordelijk blijft. Door niet-ambtsdragers bij de besluitvorming te betrekken ontstaat een situatie dat bindende besluiten buiten de kerkenraad om kunnen worden genomen.

Vandaar het voorstel de tweede zin in B2.3 te schrappen.

* In de toelichting op KO staat :

"B2.3 In de versie 2020 was dit B2.2. Toegevoegd is een zin over 'niet-ambtsdragers'. Dat sluit aan bij de gegroeide praktijk in zowel GKv als NGK. Vooral in grote gemeentes kiezen kerkenraden vaak voor het instellen van diverse organen met eigen beslisbevoegdheid, waar ook een vaste secretaris deel van kan uitmaken die geen ambtsdrager is, of waarin ook vertegenwoordigers van commissies zitting hebben. Op advies van juristen is die ruimte hier expliciet genoemd, zodat er in de genoemde gevallen geen twijfel hoeft te ontstaan over de bevoegdheid van zo'n orgaan."

2. Artikel A2.4 en A2.5

In A2.4 **beloven** ambtsdragers zich in hun ambtsdienst te houden aan de leer van de Bijbel zoals beschreven in de bij A2.2 en A2.3 genoemde belijdenisgeschriften.

In A2.5 betuigen zij die bevoegd zijn het Woord van God te verkondigen trouw aan het kerkelijk belijden door **ondertekening** van het verbindingsformulier.

Kortom, ambtsdragers 'beloven' en predikanten e.a. 'ondertekenen'.

Vanwaar dit verschil? En heeft het één een meerwaarde t.o.v. het andere?

Met hartelijke groet,
namens de classis Drachten,
Margriet Wielstra,
deputaat secretaris

Reactie van de classis Groningen

Van: Jaap van den Bos

Datum: 16 juni 2022 om 15:38:53 CEST

Aan: regiegroep@ngk.gkv.nl

Kopie: secretariaat classis GKV Groningen <classisgroningen@gkv.nl>

Onderwerp: Input Classis Groningen

Geachte leden van de regiegroep,

Met grote dank en waardering hebben we jullie werk gezien en documenten ontvangen. We hebben de kerkorde besproken op een recente vergadering en brengen graag nog een paar kleine punten onder jullie aandacht.

Bij D4 vroeg een deel van onze vergadering zich af of dit niet explicieter verwoord zou moeten worden. Explicieter om wat voor afwijkingen het gaat of kan gaan.

Bij E 5.1 hebben we de vraag hoe je kunt voorkomen dat de belasting van afgevaardigden te groot wordt. En ook hoe je kunt regelen dat de afvaardiging evenwichtig is qua leeftijdsopbouw.

Met hartelijke groet namens de classis Groningen!

Scriba april 2022

Jaap van den Bos

Reactie van de classis Harderwijk

Van: classisharderwijk@gkv.nl <classisharderwijk@gkv.nl>

Verzonden: vrijdag 13 mei 2022 17:59

Aan: 'Regiegroep NGK-GKv' <regiegroep@ngk.gkv.nl>

Onderwerp: Reactie KO in 1e lezing

Geachte zuster den Oudsten en br. Vreugdenhil,

Conform de oproep in de brief van 3 december 2021 heeft de classis Harderwijk de kerkorde eerste lezing bekeken en daarbij zijn de volgende vragen/opmerkingen naar voren gekomen.

Deze treft u aan in de bijlage.

Wij wensen u Gods zegen toe bij uw werk.

Hartelijke groeten.

Namens de classis Harderwijk

Wim van der Linden

Deputaat Administratieve Ondersteuning classis Harderwijk

Vragen/Opmmerkingen vanuit de classis Harderwijk op de kerkorde eerste lezing

Inleiding:

In onze bespreking hebben we vragen en opmerkingen willen formuleren bij de eerste lezing van de concept Kerkorde ten behoeve van de herenigde Nederlandse Gereformeerde Kerken.

Wij hebben de tekst en de toelichting op die tekst gelezen waarin ook besloten twee eerdere versies. Over het geheel vinden wij het een mooi helder stuk. Onze vragen en opmerkingen komen voort uit de behoefte om misverstaan te voorkomen en hier en daar wat nieuwe praktische suggesties toe te voegen.

Wij volgen de nummering van het voorgelegde document. Wanneer de bijgeleverde toelichting vragen oproept, wordt hiervan de tekst overgenomen. Om onze opmerkingen te kunnen plaatsen, is de kale tekst van de concept kerkorde zonder toelichting als regel voldoende.

Hoofdstuk A ("De kerken")

A2.4 (Bijbel en belijdenis) roept bij ons een vraag op. De tekst zelf lijkt helder, maar de toelichting geeft verwarring.

(tekst toelichting: *A2.4 Toegevoegd is 'in hun ambtsdienst'. Soms maken aankomende ambtsdragers een voorbehoud: ze hebben moeite met een bepaald onderdeel van een van de belijdenisgeschriften. De toevoeging geeft daarvoor een bepaalde ruimte: je mag persoonlijk vinden dat je het bedoelde punt liever anders beschreven had gezien, als je in je ambt maar trouw blijft aan de belijdenis van de kerken. Uiteraard moet een ambtsdrager wel geloofwaardig blijven. **Trouw beloven aan een belijdenis waar je persoonlijk niet achter staat, past daar niet bij.** Ambtsdienst in de kerk vraagt om een hartelijke verbondenheid met het geloof dat in de kerk beleden wordt)*

- Toelichting lijkt ruimte te geven voor een 'leven in kader ambtsdienst' en daarnaast een leven buiten het kader van de ambtsdienst. Vanuit de toelichting zou je kunnen opmaken dat leer (en leven?) in beide cirkels kunnen en mogen verschillen.
- Toelichting lijkt ook te worstelen met deze dualiteit
- Leer en leven zijn één, zowel in als buiten de ambtsdienst
- Een voorbehoud bevordert zeker niet de geloofwaardigheid van de ambtsdrager

En een meer algemene vraag:

- • Wat is de status van de toelichting bij de artikelen?

Hoofdstuk B (De ambten)

B1.2 suggestie tussenvoegen: In dienend leiderschap

"... namens Christus de gemeente in dienend leiderschap voor te gaan"

B2.3 De laatste zin (*Hij kan daarin ook niet-ambtsdragers betrekken*) kan onzes inziens vervallen. De kerkenraad kan uiteraard taken delegeren, maar blijft daarin altijd eindverantwoordelijk. Deze toevoeging roept alleen maar vragen op.

B3 (ambt van predikant) De omschrijving vinden wij summier en eenzijdig. Het herderschap is niet beschreven, het leraarschap wordt alleen beschreven als: verkondigt het Woord van God. Bovendien staat niet vermeldt dat hij ook ouderling is (onder verwijzing naar B14)

B6 (rechtspositie) toevoegen: "De kerkenraad ziet toe op zijn ambtsdienst (zie ook B14)." Hiermee wordt consistentie bereikt met B7.3 en B9.4.

B8.2 (bijzondere preekbevoegdheid) Welke missionaire situatie wordt hier bedoeld?

B9 (emeritaat) Artikel toevoegen dat een predikant kan verzoeken om uitstel van zijn emeritaat? Uiteraard met akkoord van de kerkenraad na toetsing door landelijke commissie en voor bepaalde tijd.

B9.4 (toezicht emeritus predikant) Onpraktische status quo wordt hier gehandhaafd. Toezicht overdragen aan de gemeente waar de emeritus predikant zich bij gevoegd heeft?

Reactie van de classis Harderwijk

- B10 en volgende: medewerking van de landelijke commissie: Dat is behoorlijk vaag. Medewerking kan opgevat worden als meedenken zonder oordeel, procedureel meedenken, maar ook als: volledige instemming is vereist. Dan zou de landelijke commissie heersen over een plaatselijke kerk..
Bij spoedeisend karakter (soms B11 en B13) kan vereiste medewerking van landelijke commissie een ongewenst vertragende bureaucratische hindernis zijn.
- B11 en B13: non-actiefstelling lijkt hetzelfde als schorsing. Wellicht deze artikelen onder elkaar plaatsen, waarbij verschillen en overeenkomsten in procedure helderder geformuleerd kunnen worden?
- B12.4 (losmaken predikant; beroepbaar na losmaking) Moet de optie niet opengehouden worden om de termijn van beroepbaarstelling te verlengen?
- B14.4 (ouderling) 2^e zin lijkt overbodig. Zie ook opmerking bij B2.3. Zie ook B20 waarin de kerkelijk werker besproken wordt
- B19.2: waarom krijgt de ouderling wel expliciet ruimte om in geval van afwezigheid van een predikant het avondmaal te bedienen, maar is er geen vergelijkbare ruimte voor het bedienen van de doop of het sluiten van een huwelijk? Of is die ruimte er ook – alleen impliciet?

Hoofdstuk C (De gemeente)

- C11.2 (onttrekking) waarom is in dit tweede lid bewilliging van de gemeente noodzakelijk?

Hoofdstuk D (Het toezicht)

- D9.1 (terugkeer) Bij terugkeer van een dooplid na uitsluiting meteen ook belijdenis doen? Is hier niet beter een leeftijdsgrens of iets dergelijks te trekken? De toelichting is wat kort door de bocht. (tekst toelichting: *In D9.1 is toegevoegd dat iemand die ooit is buitengesloten, alleen als belijdend lid kan terugkeren. Dat is vooral van belang als het om buitengesloten doopleden gaat. Wanneer zij willen terugkeren, moet hun bekering een zaak zijn van geloof. Laten ze dat ook maar hardop uitspreken!*)

Hoofdstuk E (Kerkelijk samenleven)

Meerder artikelen: “verwantschapsrelatie”, soms lijkt dat op “zusterkerkrelatie” andere keren op “correspondentie relatie”. Helderheid over reikwijdte lijkt wel nodig.

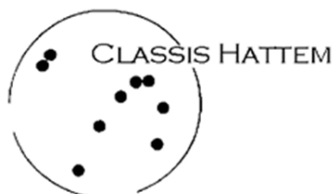
Hoofdstuk F (Besluiten en bezwaren)

- F1.2 (besluitvorming) tweede zin: Moet hier ook iets opgenomen worden over gekwalificeerde meerderheid in bijzondere situaties? (uitsluiting, beroepen predikant, etc.)
- F1.3 Dit artikel is een vanzelfsprekende noodzakelijkheid. Is het dan terecht, dat gesproken en besloten wordt over de rechtspositie van de predikanten in een gremium dat in meerderheid uit predikanten bestaat?
- F75.2 Rond hoofdstuk F: ons is opgevallen dat artikel F75.2 uit de huidige kerkorde niet terugkeert in de nieuwe kerkorde. Ons inziens is dat een verlies omdat daar in waardevolle zaken staan die dienstbaar zijn aan een goede en nauwkeurige rechtsgang. Voorstel voor de synode: neem, ergens in hoofdstuk F van de kerkorde artikel F75.2 van de huidige kerkorde weer op

Reactie van de classis Hattem en de regio Nunspeet

REGIO NUNSPEET DRONTEN - ERMELO - HARDERWIJK - PUTTEN - HATTEM - HEERDE
- LELYSTAD - NUNSPEET - WAPENVELD - WEZEP - ZALK & VEECATEN - ZEEWOLDE
regio.nunspeet@ngk.nl - regio-scriba: A.K. van der Bijl

Classis secretaris:
Diederik Ensing

Aan de Werkgroep Kerkorde,
t.a.v. ds. K. Harmannij

Geachte leden van de Werkgroep.

Als Classis Hattem en Regio Nunspeet hebben we op 12 mei 2022 een gezamenlijke vergadering gehouden en met elkaar over de nieuwe Kerkorde gesproken. In de eerste plaats onze waardering en dank voor uw, inmiddels, jarenlange inzet!

Met het oog op de volgende bespreking van deze nieuwe Kerkorde volgt hierna een amendement en het gaat ons dan om de inhoud van artikel C8., waar in de huidige tekst staat:

- C 8.1 De landelijke regeling biedt formulieren voor de liturgische handelingen in de kerkdienst.
- C 8.2 Een voorganger mag de daarin beschreven vragen en beloften alleen aanpassen met goedkeuring van de kerkenraad en met instemming van de betrokkenen.

Wij stellen voor:

- C 8.1 De landelijke regeling biedt formulieren voor de liturgische handelingen in de kerkdienst. (ongewijzigd)
- C8.2 De vragen en beloften in de liturgische formulieren mag een voorganger alleen aanpassen met goedkeuring van de kerkenraad na overleg met de betrokkenen. (gewijzigd)

Grond: Liturgische formulieren bestaan vaak uit een stukje onderwijs, aangevuld met een of meerdere vragen. Een wijziging van de vragen en beloften zoals bedoeld in C8.2 behoeft echter geen instemming te hebben van de betrokkenen, daar de verantwoordelijkheid immers bij de kerkenraad ligt.

Met vriendelijke groet,
namens het gezamenlijk moderamen,

ds. C.T. de Groot,
A.K. van der Bijl
31 mei 2022

Reactie van de classis Hilversum

Bunschoten-Spakenburg, 2 juni 2022

Aan: de regiegroep NGK/GKV

Van: classis Hilversum

Betreft: vaststelling kerkorde

Broeders en zusters in de Heer,

Namens de classis Hilversum, in vergadering bijeen op 2 juni 2022, schrijven we. Daarmee reageren we op de brief van de moderamina van GS en LV, dd. 3 december 2021.

We beseffen dat, gezien uw vraag om voor 1 juni te reageren, deze brief na de deadline bij u binnenkomt. Door een samenloop van omstandigheden kwam de inhoudelijke bespreking van de kerkorde niet eerder dan 2 juni in bespreking. Onze welgemeende excuses willen we u hiervoor aanbieden.

We willen u danken voor het vele werk dat is verricht om te komen tot deze kerkorde. We zijn u daar zeer erkentelijk voor.

Enkel punten uit onze bespreking van 2 juni willen we met u delen.

1.

Meerdere afgevaardigden verwoordden in de classis hun zorg, dat de kerkorde veel verantwoordelijkheid bij de plaatselijke kerkenraden neerlegt. Misschien wel te veel. We erkennen dat het hart van Christus' werk klopt in de plaatselijke gemeente. Maar de ervaring is dat de vervulling van de ambten in meerdere gemeenten onder druk komt te staan. Dat maakt het voor gemeenten/kerkenraden lastig om adequaat inhoudelijk te kunnen reageren. Daar komt bij dat veel jonge broers/zussen nog niet die 'know how' hebben opgebouwd om op meerdere complexe vragen in te gaan, die vandaag op de kerken afkomen. Opgemerkt is wel dat de regio vergadering op dit terrein veel kan gaan betekenen voor de plaatselijke kerken.

2.

In B. 15.3 wordt gezegd dat de diakenen over hun hun beheer verantwoording aan de kerkenraad en gemeente moeten afleggen. Het roept de vraag op: wat moeten ze beheren? Er wordt namelijk niet meer vermeld dat de diakenen geld inzamelen.

3.

Uitvoerig hebben we als classis gesproken over A2: Bijbel en belijdenis. Enkele afgevaardigden uitten hun zorg over de gekozen formuleringen. Voor hen zijn deze te vrijblijvend (A.1.; leven gehoorzaam uit het Woord' in plaats van huidige kerkorde: 'in gehoorzaamheid aan') en wordt er teveel ruimte gegeven in wat we geloven en belijden.

Reactie van de classis Hilversum

(A.5.: een geschil erover wordt beoordeeld vanuit de Bijbel > wie is degene die dit beoordeelt? En kan op deze manier iedereen dingen anders gaan zien dan in de belijdenis verwoord, als er maar een Bijbeltekst bij gevonden wordt?).

Andere afgevaardigden zagen in dit onderdeel juist een formulering die de inhoud niet verandert, maar dat door het nieuwe taalkleed oude woorden in een nieuw jasje worden gestoken.

Graag zien we uw reactie tegemoet. We wensen u veel wijsheid en inzicht van onze God toe om te komen tot een gezamenlijke kerkorde.

Met hartelijke broedergroet in Christus, verbonden vanuit de classis Hilversum,

Preses
J.J. Meijer

scriba
M.K. Drost

assessor
E. Th de Vries

Reactie van de classis Kampen

Van: Arco Haak

Verzonden: vrijdag 20 mei 2022 20:47

Aan: regiegroep@ngk.gkv.nl

Onderwerp: voorstellen wijziging KO eerste lezing vanuit de classis Kampen

Beste broeders en zusters van de regiegroep,

De classis Kampen heeft in een zitting op donderdag 19 mei de Kerkorde GKv-NGK in eerste lezing besproken.

Zij is in meerderheid positief over de voorgestelde tekst.

Wel werd er een toevoeging gewenst als het gaat om de ambten (zie bijlage).

De classis zou graag het ambt van evangelist opgenomen zien in de nieuwe KO (hoofdstuk B).

In deze tijd van secularisatie is het missionaire werk van groot belang. Missionair kerk-zijn is steeds wezenlijker geworden: het vraagt om een missionair ambt!

Namens de classis Kampen

Arco Haak

(scriba)

Reactie van de classis Kampen

BIJLAGE

Goedenavond,

Wij hebben zojuist onze kerkenraadsvergadering gehad, waarin wij het verslag hebben besproken over de nieuwe kerkorde wat door een aantal broeders was voorbereid. In algemeenheid kunnen wij stellen dat wij positief zijn over de nieuwe kerkorde. Over een aantal punten hebben wij in een eerder stadium verduidelijking gevraagd aan de regiogroep. Eén punt/verzoek zouden wij toch graag via de Classis nog ter overweging mee willen geven. In de nieuwe kerkorde zouden wij graag willen dat ook het ambt van evangelist wordt opgenomen. Aangezien ook de Classis Kampen betrokken is bij het werk van de evangelist (onder asielzoekers) zouden wij dit punt graag willen inbrengen op de classisvergadering. Aangezien de classis formeel nog tot 1 juni kan reageren op de nieuwe kerkorde is dit wellicht mogelijk om dit punt via de Classis in te brengen.

Onderstaand nog wat uitgebreidere informatie waarom wij het vierde ambt (die van evangelist) graag opgenomen willen zien:

Als kerkenraad van de GKv Kampen-Zuid hebben we kennis genomen van het concept voor een nieuwe kerkorde. Graag gaan we in op de geboden mogelijkheid om suggesties aan te dragen naar aanleiding van dit concept. We willen twee suggesties ter overweging geven.

Het expliciet benoemen van een vierde ambt, namelijk dat van evangelist.

In artikel B1.1 worden drie ambten benoemd, namelijk dan van predikant, ouderling en diaken. Wij hebben als kerk samen met andere kerken een evangelist in dienst die werkt onder asielzoekers in een nabijgelegen AZC. Dit is een taak die nu niet goed onder één van de bestaande ambten ondergebracht kan worden. Tegelijk is het wel een taak die door Paulus in het bijzonder wordt benoemd als een taak waarvoor Christus mensen aan de kerk geeft (Ef. 4,11). In de Christelijk Gereformeerde Kerken wordt onder artikel 4 van hun kerkorde wel expliciet de evangelist genoemd als een 'bijzondere dienaar des Woords'. Onze suggestie is om de evangelist ook in onze kerkorde expliciet te benoemen, namelijk als een ambt naast de drie ambten die we al kennen. De roeping van de evangelist is om in het bijzonder het evangelie te verkondigen aan hen die geen lid van de gemeente zijn. Dat is niet dezelfde roeping als van een predikant die in de praktijk een veel bredere aanstelling heeft. Het is ook niet de roeping van een ouderling die de gemeente opbouwt door toezicht en bemoediging. En het is ook niet de roeping van een diaken die zich inzet voor barmhartigheid en gerechtigheid. Het vraagt ons inziens dus om een eigen plaats.

Is deze vraag zo voldoende om op de agenda van de komende classisvergadering op te nemen?

Alvast bedankt voor de reactie.

Hartelijke groet,
Hanneke van den Beukel
scriba Kampen-Zuid

Reactie van de classis Midden-Holland

Van: Eline Zuidervaart-Wiegel

Verzonden: maandag 23 mei 2022 16:50

Aan: regiegroep@ngk-gkv.nl

Onderwerp: Reactie op kerkorde eerste lezing

Beste mensen van de Regiegroep,

Op 3 december jl. ontvingen wij het verzoek om de nieuwe kerkorde, zoals deze nu is vastgelegd, te bespreken in de classis. Deze bespreking heeft inmiddels plaatsgevonden. Het resultaat hiervan zend ik u graag in de bijlage.

Mochten er vragen of onduidelijkheden zijn, dan horen wij het graag.

Namens de Classis Midden-Holland veel zegen gewenst in uw werk!

Met vriendelijke groet,

Eline Zuidervaart-Wiegel

DAZ Classis Midden-Holland

Reactie van de classis Midden-Holland

BIJLAGE

Aan: Classis Midden-Holland
Van: deputaten beroepszaken (mr. Luit Kuipers, mr. Martin Ruiter, mr. Pieter Slump, ds. Lucas van der Veen, ds. Matthijs van der Welle)
Betreft: advies over Kerkorde ten dienste van de toekomstige Nederlandse Gereformeerde Kerken (versie 13 november 2021), aangevuld na bespreking classisvergadering op 10 maart 2022

VOORAF

In dit door de classis gevraagde advies gaan wij, per hoofdstuk van de Kerkorde, in op een aantal bepalingen die wat ons betreft voor verbetering vatbaar zijn. Het varieert van kleine tekstuele aanvullingen tot voorstellen voor nieuwe bepalingen voor niet- of onvoldoende uitgewerkte onderdelen (met name onder hoofdstuk F). Ook adviseren wij tot het opstellen van een handreiking voor de kerken op bepaalde onderdelen. We zijn ons bewust geweest van de beperkte vraagstelling. We zijn van mening dat ook de kleine tekstuele wijzigingen een inhoudelijke verbetering betreffen en verder gaan dan het enkel anders plaatsen van punten of komma's. Voor ons heeft vooropgestaan dat er een deugdelijke Kerkorde moet komen die zo min mogelijk voor discussie vatbaar is en jaren mee kan.

Voor de leesbaarheid hebben we steeds de relevante (delen van) bepalingen uit de Kerkorde geciteerd.

A. DE KERKEN

Geen opmerkingen

B. DE AMBTEN

1. B2.3: "De kerkenraad legt in de plaatselijke regeling vast in welke samenstelling hij bevoegd is tot het nemen van welke besluiten. Hij kan daarin ook niet-ambtsdragers betrekken."
 - a. In de toelichting op B2.3 staat vermeld: "Elke kerkenraad moet vastleggen in welke samenstelling hij bevoegd is tot het nemen van welke besluiten. (...) B2.3 is alleen veilig wanneer de kerkenraden hun verantwoordelijkheid op dit punt verstaan en accuraat invullen." Besluitvorming is een essentieel onderdeel van het kerkrecht. Over de geldigheid van besluiten mag geen onduidelijkheid bestaan. Ons advies is dat er op dit punt een handreiking komt, waar kerkenraden hun winst mee kunnen doen. Daarin kunnen verschillende varianten worden uitgewerkt, afhankelijk van de samenstelling van de kerkenraad.
2. De roeping van de predikant en met name diens rechtspositie moet zorgvuldig en ook dwingendrechtelijk geregeld zijn in de kerkorde. Niet alleen vanwege het feit dat anders de burgerlijke rechter ingrijpt, maar vooral ook omdat het een (bijbelse) rechtsplicht van kerken is om zorgvuldig en behoorlijk om te gaan met haar predikanten. In de KO is nu terecht expliciet geregeld dat de rechtspositie van een predikant wordt beheerst door het kerkelijk recht en niet door het statelijk recht (B6.1).

Reactie van de classis Midden-Holland

- a. Het lijkt ons van belang dat in een landelijke regeling de rechtspositie van de predikant nader wordt geregeld en dat de KO in de verschillende artikelen ook naar die regeling verwijst. In een aantal artikelen gebeurt dat inmiddels ook, o.a. B5.2 (beroepbaarstelling) en B6.2 (levensonderhoud). Bij een aantal andere onderwerpen wordt dat echter nagelaten. Dat is onder meer het geval ten aanzien van aanstellingen voor bepaalde tijd of deeltijd (B4.5 en B12.2). Als een predikant wordt losgemaakt als de bepaalde tijd is verstreken en hij/zij geen nieuw beroep ontvangt is een goede (afvloeiings)regeling nodig, waarin zaken als wachtgeld en omscholing zijn geregeld. Dit is nu niet geregeld.
3. B6.3: “De kerk is eveneens verantwoordelijk voor een voorziening...”
 - a. Om onduidelijkheid te voorkomen is, in aansluiting bij B6.2, de volgende formulering beter: “De plaatselijke kerk is verantwoordelijk voor een voorziening...”
4. In B9.3, B10.3, B11.2, B12.3, B13.3 en B18.2 gaat het steeds over “medewerking” van de (daartoe ingestelde) landelijke commissie.
 - a. Wat “medewerking” inhoudt is volstrekt niet duidelijk. Weliswaar wordt in de toelichting beschreven dat de exacte invulling van de taken en bevoegdheden van deze commissie naderhand wordt geregeld in een instructie of landelijke regeling, maar wat ons betreft zou de tekst van de Kerkorde op zichzelf duidelijk(er) moeten zijn. Het advies is om het woord “medewerking” te vervangen door wat daarmee wordt bedoeld, bijvoorbeeld “verplichte consultatie” of “niet-bindend advies”. Of betekent “medewerking” eigenlijk “goedkeuring”, omdat oorspronkelijk de bedoeling was (zie versies 2019 en 2020) dat de goedkeuring van een naburige kerkenraad nodig was?
5. B13.4/B18.3: de termijn kan worden verlengd, maar er staat niet met welke termijn.
 - a. Advies voor een toevoeging: “Indien nodig kan deze termijn (...) worden verlengd met een termijn van ten hoogste vier maanden” (of een andere termijn als dat de bedoeling is).
6. B14.3: “(...) Ook zien zij toe op de overige werkers in de kerk.”
B14.4: “(...) Ook kunnen zij zich laten bijstaan door andere gemeenteleden of door een kerkelijk werker.”
B21.2: “Wanneer iemand zich beklagt over seksueel misbruik door een ambtsdrager of andere werker in een kerkelijke relatie, ...”
 - a. De terminologie is onhelder. Wat wordt bedoeld met “overige werkers” in B14.3? Dat is van belang, omdat de ouderlingen op hen moeten toezien. Zijn dat de personen genoemd in B14.4? En wie is dan de “andere werker” uit B21.2?
7. B19.2: “Bij afwezigheid van een predikant kan de kerkenraad een ouderling machtigen om het avondmaal te bedienen.”
 - a. Naar aanleiding van deze bepaling rijst de vraag wat nu de uitgangspunten zijn bij het bedienen van de sacramenten: door wie (predikant of ouderling, en in welke situatie wel/niet), is er onderscheid tussen avondmaal en doop, etc. Het verzoek aan de synode is zich hierover uit te laten.

Reactie van de classis Midden-Holland

8. B21.2 is beperkt tot seksueel misbruik, maar in een veilige kerk moeten alle vormen van (machts)misbruik aangekaart kunnen worden. Dat onderwerp is belangrijk genoeg om in de Kerkorde op te nemen.
 - a. Als dat aankaarten mogelijk is bij de genoemde klachtencommissie, kan B21.2 worden geherformuleerd tot: “Wanneer iemand zich beklagt over enige vorm van misbruik door een ambtsdrager...”
 - b. Als dat aankaarten niet mogelijk is bij de genoemde klachtencommissie, dan verdient het aanbeveling om een nieuw artikellid op te nemen waarin wordt geregeld waar slachtoffers van andere vormen van misbruik terecht kunnen, eventueel onder verwijzing naar een landelijke regeling waarin de details worden geregeld.

C. DE GEMEENTE

1. C9.2: “De geregistreerde gegevens worden zorgvuldig beheerd en alleen gebruikt voor kerkelijke doeleinden.”
 - a. Een verwijzing naar de AVG ontbreekt, maar ook de kerken moeten voldoen aan de AVG. Het is zinvol, zowel intern als extern, om dat expliciet te benoemen. Daarom adviseren wij het volgende tekstvoorstel: “De geregistreerde gegevens worden zorgvuldig beheerd en alleen gebruikt voor kerkelijk doeleinden, overeenkomstig de bepalingen van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) of wat daarvoor in de plaats komt.”

D. HET TOEZICHT

1. D6.1: “Voor het informeren van de gemeente is de goedkeuring vereist van een door de regionale vergadering in te stellen commissie.”
 - a. Er staat niet waarover de gemeente wordt geïnformeerd: ziet dat op de ontzegging aan het avondmaal (D5.1) of (ook) over buitensluiting uit de gemeente (D5.2)? Zeker nu dit in een apart artikel (D6.1) staat, moet dat expliciet worden gemaakt.
 - b. Er is sprake van verschillende commissies:
 - i. een landelijke commissie (B8 en verder)
 - ii. een commissie ingesteld door de regionale vergadering (D6)
 - iii. een landelijke commissie (F5)Om verwarring te voorkomen zou het goed zijn om deze commissies al in de Kerkorde nader te omschrijven. Bijvoorbeeld een landelijke commissie ambtelijke zaken (hoofdstuk B), een regionale commissie toezicht (hoofdstuk D) en een landelijke commissie beroepszaken (hoofdstuk F). We raden ook aan om de taken en bevoegdheden van de verschillende commissies in een handreiking aan de kerken te beschrijven.
2. D9.1: “Wanneer iemand zich na buitensluiting bekeert, kan hij alleen als belijdend lid in de gemeente terugkeren.”
 - a. De toelichting is nodig om dit artikel goed te begrijpen. Het verdient de voorkeur dat de Kerkorde voor zich spreekt. Voorstel voor een toevoeging: “Wanneer iemand zich na buitensluiting bekeert, kan hij alleen als belijdend lid in de gemeente terugkeren, in het geval van een dooplid door het doen van openbare geloofsbelijdenis.”

E. KERKELIJK SAMENLEVEN

1. E1.3: “Wie naar een regionale vergadering of de synode worden afgevaardigd, zijn bevoegd om namens de kerken te handelen. Ze houden rekening met wat er in de kerken leeft maar zijn alleen gebonden aan de Bijbel, de belijdenis van de kerken en het kerkelijk recht.”
 - a. Het “maar” suggereert een harde tegenstelling. Beter is de volgende formulering: “Wie naar een regionale vergadering of de synode worden afgevaardigd, zijn bevoegd om namens de kerken te handelen. Ze houden rekening met wat er in de kerken leeft. Tegelijkertijd zijn ze alleen gebonden aan de Bijbel, de belijdenis van de kerken en het kerkelijk recht.”

F. BESLUITEN EN BEZWAREN

1. F1. Wat een besluit is, wordt niet gedefinieerd, terwijl dat de basis vormt van hoofdstuk F.
 - a. In bepaalde kerkrechtelijke procedures wordt dat ervaren als een gemis. Bezwaar en beroep kunnen alleen tegen besluiten worden ingesteld, anders moet de betrokkene niet-ontvankelijk worden verklaard. Met andere woorden: het is voor een betrokkene van belang om te weten wanneer hij/zij bezwaar of beroep kan instellen, en het is voor degenen die het ingestelde bezwaar of beroep moeten beoordelen van belang om vast te stellen of er wel bezwaar of beroep mogelijk is.
 - b. Wij stellen het volgende besluitbegrip voor, dat aan het huidige F1 vooraf zou moeten gaan (als een nieuw F1 waardoor de rest wordt doorgenummerd):
 - F1.1 Een besluit is een, al dan niet beleidsmatige, schriftelijke beslissing van een kerkelijke vergadering met bindende rechtskracht.
 - F1.2 Voor de toepassing van de bepalingen over bezwaar en (hoger) beroep wordt een handeling of een verzuim van een kerkelijke vergadering met een besluit gelijkgesteld.
 - F1.3 Een beslissing in het kader van de kerkelijke rechtsgang geldt niet als een besluit.
 - c. In het voorgestelde besluitbegrip komt het volgende tot uitdrukking:
 - ‘al dan niet beleidsmatig’: het besluitbegrip beperkt zich niet tot beslissingen ten aanzien van concrete personen (zoals ontzegging van de deelname aan het avondmaal op grond van D7.1), maar strekt zich ook uit tot algemene beleidsbeslissingen (zoals het schrappen van de middagdiensten).
 - ‘schriftelijk’: mondelinge beslissingen maken het praktisch ingewikkeld. Bovendien sluit de eis van schriftelijkheid aan bij het (huidige) F1.4 dat de kerkelijke vergaderingen voorzien in zorgvuldige vastlegging van hun besluiten. De vorm is evenwel vrij, een besluit kan bijvoorbeeld worden vastgelegd in een persoonlijke brief, de gemeentemail of een verslag van een vergadering.
 - ‘beslissing (...) met bindende rechtskracht’: zie voor de term ‘bindende rechtskracht’ F72.1 van de huidige Kerkorde. Een besluit is erop gericht in een concrete situatie een bindende beslissing te nemen. Dat kan een bekrachtiging van de bestaande situatie zijn (vrouwen mogen geen ouderling worden) of juist het aanbrengen van een verandering met bepaalde (rechts)gevolgen, zoals dat iemand de toegang tot het avondmaal wordt ontzegd of dat er geen middagdiensten meer worden gehouden.

Reactie van de classis Midden-Holland

- ‘van een kerkelijke vergadering’: zie (het huidige) F1.1, waaruit volgt dat kerkenraden, regionale vergaderingen en de synode (blijkens F1.2 zijn dat ‘kerkelijke vergaderingen’) besluiten nemen.
 - ‘handeling of verzuim’: hoewel handelingen en verzuim niet onder het besluitbegrip kunnen worden geschaard, is het openstellen van bezwaar en (hoger) beroep daartegen wel wenselijk. Het gaat dan bijvoorbeeld om een onbijbelse uitlating van een predikant tijdens een preek waaraan de kerkenraad voorbijgaat. Overigens wordt in het huidige F1.1 een onderscheid gemaakt tussen ‘handelen’ en ‘besluiten’.
 - ‘een beslissing in het kader van de kerkelijke rechtsgang’: daarvoor geldt een eigen regime, bijvoorbeeld voor een beslissing op het bezwaar (F4.3). Daarom moeten deze beslissingen van het algemene besluitbegrip worden uitgezonderd.
2. F2.2: “Wanneer een kerkenraad van oordeel is dat een besluit van de synode in strijd is met het Woord van God of met het kerkelijk recht of schadelijk is voor de opbouw van de gemeente, en de kerkenraad het voornemen heeft om het besluit niet uit te voeren, verantwoordt hij zich in de regionale vergadering.”
- a. Er is niet bepaald wat er moet gebeuren, nadat de kerkenraad zich heeft verantwoord. De situatie kan zich voordoen dat het “inhoudelijk gesprek” uit de toelichting niet leidt tot overeenstemming. De classis verzoekt om een handreiking hoe met zulke gevoelige situaties om te gaan. Moet in de situatie van een (principeel) verschil van mening worden berust, moet het gesprek op een andere wijze worden voortgezet (bijvoorbeeld met externen, van buiten de regionale vergadering), moet het besluit opnieuw aan de synode worden voorgelegd, etc.?
3. F3.1: “De kerkenraad raadpleegt de gemeente over de hoofdzaken van zijn beleid en voor besluiten met verstrekkende gevolgen.”
- a. Er wordt niet nader gedefinieerd of omschreven wat verstrekkende gevolgen zijn. Bedoeld zijn kennelijk ook de besluiten met verstrekkende financiële gevolgen, maar dat artikel is geschrapt (C12.3, 2020, toelichting p. 27). Gegeven de gevoeligheid van financiële kwesties is ons advies om expliciet te maken dat het ook gaat over dergelijke besluiten: “De kerkenraad raadpleegt de gemeente over de hoofdzaken van zijn beleid en voor besluiten met verstrekkende gevolgen, waaronder begrepen besluiten met verstrekkende financiële gevolgen.”
4. F4.3: “Wil de indiener het recht behouden tot het indienen van beroep, dan dient hij zijn bezwaar schriftelijk in, binnen zes weken na de bekendmaking van het besluit. De kerkenraad of regionale vergadering neemt een beslissing op het bezwaar en zendt die schriftelijk toe.”
- a. In de toelichting (p. 43) staat dat er altijd ruimte is voor bezwaar, zonder termijn en vormvereiste. Dat achten wij niet wenselijk. Óf er wordt bezwaar gemaakt binnen de termijn van zes weken en dan wordt de formele bezwaarprocedure doorlopen (met een mogelijkheid van beroep), óf er wordt bezwaar gemaakt buiten de termijn van zes weken en dan is de betrokkene niet-ontvankelijk in zijn bezwaar (een verschoonbare termijnoverschrijding daargelaten). Dat laatste betekent niet dat er geen gesprek meer hoeft plaats te vinden tussen betrokkene en de kerkenraad, maar dat gebeurt dan niet binnen het formele kader van een bezwaarprocedure.

Reactie van de classis Midden-Holland

Anders kan de situatie zich voordoen dat iemand na een jaar nog bezwaar kan maken tegen een besluit. Dat ondergraaft niet alleen de formele rechtskracht van een besluit (een eenmaal genomen besluit moet niet tot in lengte van jaren ter discussie kunnen worden gesteld), maar is ook tijdrovend vanwege alle formele stappen in de bezwaarprocedure. Het is een onnodige formalisering als daarna niet eens meer beroep tegen de beslissing op het bezwaar mogelijk is.

b. Voorstel voor herformulering van F4:

F4.1: Een gemeentelid of iemand die persoonlijk belanghebbende is, kan bezwaar indienen tegen een besluit van de kerkenraad binnen zes weken na bekendmaking van dit besluit.

F4.2: Een kerkenraad of iemand die persoonlijk belanghebbende is, kan bezwaar indienen tegen een besluit van de regionale vergadering binnen zes weken na bekendmaking van dit besluit.

F4.3: De kerkenraad of regionale vergadering neemt een beslissing op het bezwaar en zendt die schriftelijk toe.

F4.4 [ongewijzigd]

5. Er ontbreekt een bepaling waarin de eisen van een behoorlijke kerkelijke rechtspraak zijn gedefinieerd. Het waarborgen van een eerlijke procedure en onpartijdige rechtspraak is essentieel en dient als richtlijn voor goede kerkelijke rechtspraak op alle niveaus. Als in een voorkomend geval de burgerlijke rechter wordt ingeschakeld, dan zal deze nagaan of de kerkelijke rechtsgang voorziet in die elementaire eisen van behoorlijke procesvoering. Zo niet, dan zal de burgerlijke rechter in principe zich bevoegd achten de zaak zelf te behandelen.
- a. Wij adviseren met klem om het voorgaande en een aantal concrete beginselen op te nemen in de Kerkorde (vgl. F75 in de huidige Kerkorde). Intern kan men zich daarop richten bij het beoordelen van een bezwaar of beroep. Extern is het een belangrijke aanwijzing (die wel in het concrete geval moet worden waargemaakt) dat de kerkelijke rechtspraak met voldoende waarborgen omkleed is.
- b. Wij stellen het volgende voor, op te nemen na het huidige artikel F4, waarna de rest (verder) wordt doorgenummerd:
- Fx.1 De kerkelijke rechtsgang voldoet aan de eisen van eerlijke en onpartijdige rechtspraak. De landelijke regeling bevat nadere regels, in ieder geval op de volgende onderdelen:
- a. de toepassing van hoor en wederhoor, waaronder de mogelijkheid van een hoorzitting;
- b. het recht op bijstand door een adviseur of raadsman;
- c. de mogelijkheid tot het horen van getuigen of het raadplegen van deskundigen;
- d. gelijke toegang tot relevante stukken voor beide partijen;
- e. de behandeling binnen een redelijke termijn;
- f. de mogelijkheid van verschoning en het recht van wraking;
- g. de motiveringseisen aan de schriftelijke beslissing.
- c. De onpartijdigheid geldt in het bijzonder voor de landelijke commissie. Indien en voor zover dat niet tot uitdrukking komt in de landelijke regeling, kan na (het huidige) F5.2 een extra lid worden opgenomen: “De landelijke commissie bestaat uit deskundigen die onafhankelijk en onpartijdig tot een uitspraak komen.”

Reactie van de classis Midden-Holland

6. F6.4: “De synode kan de uitspraak van de landelijke commissie vernietigen op de gronden als genoemd in artikel F5.4.”

Toelichting (p. 45): “In de versie 2020 was de bedoeling dat het hoger beroep een beperkte toetsing zou zijn: als de commissie van beroep haar werk niet goed heeft gedaan, moet de synode kunnen ingrijpen. Omdat de consequenties daarvan nogal wat discussie opleverden, is tijdens de behandeling in de GSLV een voor de kerkorde eenvoudiger weg gekozen: die van een ‘vol’ hoger beroep.”

- a. Vraag: waarom is een ‘vol’ hoger beroep nodig als een *onafhankelijke* landelijke commissie het beroep heeft behandeld? Is het noodzakelijk dat de zaak, na bezwaar en beroep, door de synode volledig wordt overgedaan of zou de synode ook marginaal of beperkter kunnen toetsen?

G. EXTERN RECHT

Geen opmerkingen.

Classis Ommen (GKv)

Actuarius: R.S. Visscher, E-mail: classisommen@gkv.nl

Aan de Regiegroep Eenheid GKv en NGK

Ommen, 11 mei 2022

Geachte broeders en zusters,

De classis Ommen heeft op 21 april over de toekomstige kerkorde van de Nederlandse Gereformeerde Kerken gesproken.

Wij moeten u meedelen dat de “Kerkorde ten dienste van de toekomstige Nederlandse Gereformeerde Kerken in eerste lezing (13 november 2021)” niet wordt gedragen door de kerken in de classis. De kerken in de classis Ommen deelden met elkaar zorgen over de richting waarin we ons bewegen als kerken. Een richting die door de nieuwe kerkorde wordt gemarkeerd en gestimuleerd.

De classis constateerde bij haar besprekingen dat deze kerkorde een principiële ander kerkrecht weerspiegelt dan wat de gereformeerde kerken tot op heden steeds juist hebben geacht. Wie deze kerkorde voor zijn rekening neemt komt in een ander type kerkverband terecht. We verschuiven van een presbyteriaal-synodaal kerkrecht naar een congregationalistisch / independentistisch kerkrecht. Binnen de classis bestaat daar grote moeite mee.

We beseffen dat we in deze ronde eigenlijk slechts vooral op details en formuleringen van de kerkorde horen in te gaan. Maar onze moeite zit dieper dan op enkele onderdelen. Het geheel staat zo ver van ons af dat we toch een ruimere benadering kiezen in deze brief waarin we aan onze bevreemding over de koerswijziging van ons eigen kerkverband lucht geven. We vinden daarvoor vrijmoedigheid in wat de GS en LV zelf bij de presentatie van deze kerkorde aan de kerken schreven (dec. 2021): “De GS en LV kunnen keuzes gemaakt hebben die niet breed in de kerken gedragen worden, of die op algemeen bezwaar stuiten. Dan moet er aan ‘de noodrem’ getrokken kunnen worden.”

We wijzen op de volgende zaken:

1 De binding aan de belijdenis verandert.

We maken ons zorgen over de veranderde, lossere binding aan de belijdenis van de kerk. Die ruimte wordt al zichtbaar in de weergave van A2.4: De ambtsdragers houden zich in hun ambtsdienst aan de leer van de Bijbel “zoals die is beschreven” in de hiervoor genoemde belijdenisgeschriften. Daarbij speelt de formulering zoals in het nieuwe Verbindingsformulier is gehanteerd een grote rol.

Reactie van de classis Ommen

Wat ons ook opvalt, is dat alleen wie de bevoegdheid ontvangen om in de kerken Gods Woord te verkondigen (A2.5) nog hun handtekening zetten onder het Verbindingsformulier, terwijl ouderlingen en diakenen dat niet meer hoeven te doen. Ouderlingen zijn geroepen om toe te zien op de prediking en het onderwijs van de predikant en mogen ook zelf niet in strijd komen met de leer van de Bijbel, zoals die in de belijdenis wordt nagesproken. Waarom dan geen handtekening plaatsen?

Verder valt ons in het Verbindingsformulier op dat de predikant zelf zijn spreken moet toetsen aan de Bijbel, terwijl eerder hij beloofde om zijn afwijkende gevoelens voor te leggen aan de kerkelijke vergaderingen. Dus wordt er ruimte gelaten aan de predikant om ook de gemeente met afwijkende leringen te belasten, als hij het maar toetst aan de Bijbel. Dat toetsen klinkt trouwens wat technisch in plaats van de hartelijke overtuiging, die eerder gevraagd werd.

Daarnaast valt ons op dat in het nieuwe Verbindingsformulier de ondertekenaar niet meer belooft om alle dwaalleer te weerleggen en tegen te spreken, terwijl dat toch een duidelijke roeping is, waarbij de drie formulieren van eenheid een belangrijke functie hebben. De drie formulieren van eenheid zijn ervoor bedoeld om de gemeente tegen dwaling te beschermen.

Er lijkt al in het begin ruimte te worden gemaakt tussen het Woord van God en de Bijbel. (A2.1) Net zo als er verschil is tussen het belijden (de materiële inhoud) en de belijdenis (de formulering). A2.6 maakt het moeilijk om concreet elkaar op de belijdenis aan te spreken.

2 Er worden door het aannemen van deze kerkorde dingen in de kerken veranderd, losgelaten of ingevoerd die nooit in de kerkelijke weg aan de orde zijn gesteld. Dat geldt bijvoorbeeld voor het impliciet vrijgeven van kindercommunie, het bedienen van sacramenten door ouderlingen, het al dan niet beleggen van diensten op kerkelijke feestdagen, het niet langer handhaven van de bepaling “toe te zien” op het kerkelijke bevestigd worden van huwelijken. Zo komt er een heleboel in beweging, terwijl de onderscheiden onderwerpen nooit op kerkelijke wijze aan de orde gesteld zijn en in de kerkelijke weg gewogen.

3 De tendens is zo veel mogelijk plaatselijk zaken te regelen, waar we dat vroeger gezamenlijk deden.

Hier toont zich de eerder genoemde verschuiving van een presbyteriaal-synodaal kerkrecht naar een congregationalistisch/independentistisch kerkrecht. Daarin is de rol van de meerdere vergadering veel geringer dan voorheen. Er worden wat kaders aangegeven waarbinnen lokale kerken het verder zelf moeten uitzoeken. Waar we in het verleden over diverse onderwerpen landelijke studiedeputaatschappen hadden om gezamenlijke besluitvorming voor te bereiden, lijkt de rol van dergelijke lichamen nu uitgespeeld. We hoeven in elk geval geen kerk-breed gedragen conclusies van de meeste vergadering te verwachten.

Reactie van de classis Ommen

Maar we hebben toch juist een kerkverband om kerken te ontlasten van discussies die qua kaliber de plaatselijke kerk te boven gaan? Doch helaas, de genoemde tendens wordt door deze kerkorde slechts sterker gemaakt door te kiezen voor open formuleringen, die naar onze inschatting verdoezelen dat we het gewoon over steeds meer principiële vraagstukken niet eens zijn.

Een goed voorbeeld daarvan is hoe er over het huwelijk wordt geschreven in de nieuwe kerkorde. Over het huwelijk staat er: “C7.1 De kerkenraad bevordert dat leden van de gemeenten die zich als man en vrouw aan elkaar willen verbinden, een burgerlijk huwelijk aangaan en dat kerkelijk laten bevestigen.” Tot nu toe stond het veel verplichtender in de KO van de GKv, namelijk: de kerkenraad ‘ziet erop toe’ (C46.2). Dat is heel wat meer dan bevorderen! Bovendien is er een vaag artikel C7.3 toegevoegd: “In bijzondere situaties beslist de kerkenraad”. Dit geeft kerkenraden plaatselijk gelegenheid om desgewenst niet-huwelijkse relatievormen te gedogen of ruimte te geven. T.a.v. het homohuwelijk zegt de toelichting op dit artikel: dat het niet de bedoeling was om het homohuwelijk binnen te halen “zoals het ook niet de bedoeling was om de bevestiging van een homo relatie bij voorbaat af te wijzen.”

Een ander voorbeeld hiervan is de eerder genoemde toelating tot het Heilig Avondmaal. Tegen eerdere voorstellen in is niet de mogelijkheid om kinderen tot het avondmaal toe te laten met zoveel woorden opgenomen. Want dat zou de bezwaren van verontruste mensen maar laten toenemen, zo werd ter synode opgemerkt.

Die mogelijkheid wordt desondanks wel geboden, want over de toelating tot het avondmaal staat nu niet meer dan: “C6.2: De kerkenraad besluit wie worden uitgenodigd voor het avondmaal.” In onze huidige kerkorde was nog uitgesproken dat zij worden toegelaten “die belijdenis van hun geloof hebben afgelegd naar de gereformeerde leer en godvrezend leven” (C41.1). Dat is dus nu weggelaten. Wat gasten betreft wordt in onze huidige KO (C41.4) verwezen naar de generale regeling. Die is er dus straks niet meer bij de nieuwe kerkorde. Dat betekent dat elke plaatselijke kerk nu vrij is om een open avondmaal te praktiseren inclusief toelating van kinderen.

Dit zijn maar enkele voorbeelden van bewust open formuleringen die onenigheid verdoezelen.

4 De rechtsgelijkheid tussen de kerken komt onder druk te staan doordat ieder het op zijn eigen manier vorm mag geven.

Neem bijvoorbeeld weer de toegang tot het Heilig Avondmaal. Een kerkenraad die blijft bij het klassieke standpunt kan vroeg of laat het verwijt verwachten dat hij kinderen van het avondmaal of gasten uit niet-zusterkerken weert, terwijl dat in een buurgemeente niet het geval zou zijn. Hetzelfde geldt voor verschil in omgang met het huwelijk en andere samenlevingsvormen, met de toelating van vrouwen tot de ambten enzovoorts.

Reactie van de classis Ommen

De concept-kerkorde lijkt op een kerkorde. Het ordent echter niet of nauwelijks. Het beschrijft slechts hoe er met verschillen op principiële punten samengeleefd moet kunnen worden. Het illustreert dat de eenheid van ons kerkverband steeds meer een organisatorische eenheid wordt in plaats van een geestelijke eenheid.

We roepen de kerken op om niet met dit nieuwe kerkrecht in te stemmen en terug te keren naar de principes van het gereformeerde kerkrecht die we tot op heden altijd hebben aangehangen en zoveel mogelijk gehandhaafd. Waarom hebben GKv en NGK elkaar niet kunnen vinden in de nog maar enkele jaren oude en zorgvuldig voorbereide en geüpdatete Kerkorde van de GKv?

Met wat nu aan de kerken voorgelegd is, is het samen kunnen onderhouden van 'de goede orde' (waarop het eerste artikel van de DKO doelt onder verwijzing naar 1 Kor. 14: 40) niet gediend. En evenmin wat de apostel Paulus noemt als onmisbare voorwaarden om samen toe te groeien naar Christus, die ons Hoofd is: namelijk ons aan de waarheid houden en elkaar liefhebben (Ef. 4: 15). Wordt het niet hoog tijd dat er inderdaad aan de door de GS en LV zelf genoemde 'noodrem' wordt getrokken?

Deze brief sturen we u om het signaal af te geven dat naar onze inschatting de kerken in grote nood zijn en in nog grotere nood geraken wanneer dit document rechtsgeldig wordt.

U Gods wijsheid toebiddend en met broedergroeten,

Classis Ommen,

Voor dezen het moderamen,

H.J. Visser, Preses

C. van Dijk, Scriba

P.L. Storm, Assessor

Roelof Visscher, actuarius classis Ommen

Reactie van de classis Rotterdam

Van: Classis Rotterdam <classisrotterdam@gmail.com>

Verzonden: vrijdag 20 mei 2022 20:45

Aan: regiegroep@ngk.gkv.nl

Onderwerp:

Geachte lezer,

Op verzoek is in de vergadering van de classis Rotterdam van 12 mei jl. de nieuwe kerkorde besproken.

Alle opmerkingen van de diverse kerken zijn verzameld en doorgenomen tijdens de vergadering.

De uitkomst hiervan is, dat we een tweetal zaken onder uw aandacht willen brengen.

Zie hiervoor de bijgevoegde brief.

met vriendelijke groet,

DAO classis Rotterdam

Eline Bos en Frans van Kogelenberg

Reactie van de classis Rotterdam

Aan de generale synode Zoetermeer 2022
via de Regiegroep/Werkgroep Toekomstige Kerkorde
regiegroep@ngk.gkv.nl

Geachte zusters, broeders,

De classis Rotterdam van de Gereformeerde Kerken besprak op 12 mei de in eerste lezing vastgestelde kerkorde. Naar aanleiding van opmerkingen uit drie van de classiskerken is besproken of er vanuit de classis verbeterpunten aangedragen zouden worden richting de komende generale synode. Uiteindelijk bleven van de besproken punten er twee over. In beide gevallen betreft het de formulering, niet zozeer de inhoud.

B2.1, De ambtsdragers werken samen in de kerkenraad - deze formulering kan naar onze waarneming niet anders uitgelegd worden dan dat de = alle ambtsdragers (de in B1 genoemde predikant, ouderlingen en diakenen) de kerkenraad vormen. Dat staat op gespannen voet met B2.3. De formulering van B2.1 laat geen ruimte dat ambtsdragers (bijv. de diakenen) niet samenwerken in de kerkenraad.

We vragen om een meer eenduidige formulering; we hebben geen voorstel daartoe.

D1.2, De kerk geeft bijzondere zorg aan leden van de gemeente die door hun opvattingen of levensstijl tekort doen aan de eer van God en daarmee hun eigen behoud en het heil van de gemeente in gevaar brengen. - Terecht werd opgemerkt: deze omschrijving gaat over ons allen en is dus te weinig specifiek. Het oude artikel noemt 'ernstige' zonde. Dat maakt concreter wanneer *bijzondere* zorg nodig is.

Een juiste formulering zal lastig blijven. Misschien toch de formulering van het huidige D51.2 heroverwegen, met dien verstande dat 'tucht' wordt vervangen door 'kerkelijk toezicht'?

We vermelden ook graag dat één van de kerken benadrukte geen opmerkingen ingestuurd te hebben omdat, na goede bespreking, door de kerkenraad was uitgesproken dat hij graag in de toekomst met deze kerkorde gereformeerde kerk wil blijven.

We wensen u (werkgroep, Regiegroep en straks synode) zegen op het werk aan de hereniging, ook door middel van een goede kerkorde.

Met hartelijke groet,

DAO classis Rotterdam

Eline Bos en Frans van Kogelenberg

Reactie van de classis Utrecht

Van: Herma Bouhuis

Verzonden: donderdag 2 juni 2022 11:02

Aan: Communicatie NGK-GKv <communicatie@ngk-gkv.nl>

CC: classisutrecht@gkv.nl

Onderwerp: Re: Handreiking nieuwe regio's en voorlichtingsavonden

L.S.,

In uw schrijven d.d. 10 januari 2022 vroeg u om reacties van de classes en regio's betr. de nieuwe KO.

De Classis Utrecht heeft eigenlijk maar één opmerking. Dat betreft art. C2.1: De leden van de gemeente ontmoeten elkaar naast de kerkdienst in andere verbanden, om elkaar op te bouwen in het geloof.

Onze vraag is: hoort dit thuis in de KO? Dit is meer iets dat bij het (plaatselijke) gemeentelieven hoort, en niet bij het karakter van de KO.

Met vriendelijke groet,

namens de Classis Utrecht,

Herma Bouhuis

Reactie van de regio Oost

Van: Erik Slooijer <regioscriba.oost@ngk.nl>
Verzonden: woensdag 27 april 2022 20:45
Aan: regiegroep@ngk-gkv.nl
Onderwerp: Amendementen van regio Oost

Hallo scriba's van de LV en GS,

hierbij een tweetal (tekstuele) amendementen voor verduidelijking van de nieuwe kerkorde. Na bespreken in de regiovergadering van NGK regio Oost is besloten deze aan jullie toe te zenden om te bespreken in jullie vergadering. We wensen jullie succes en Gods zegen in het verdere proces.

Hartelijke groeten, Erik Slooijer.

Scriba regio Oost Nederlands Gereformeerde Kerken

regioscriba.oost@ngk.nl

Amendementen bij nieuwe kerkorde

Van NGK Apeldoorn, maart 2022

Het betreft hier twee voorstellen tot amendering. De nieuwe kerkorde in eerste lezing waarover het gaat is [via deze pagina te raadplegen](#).

De bedoeling zoals [in deze brief beschreven](#) is dat regio's zich in deze fase over de kerkorde buigen en tot 1 juni 2022 reageren op deze eerste lezing. De NGK Apeldoorn stelt voor om onderstaande twee amendementen in te dienen.

Bij B4.4 Goedkeuring van roeping

Artikel B4 van de nieuwe kerkorde gaat over de roeping van een predikant. In de gebruikte terminologie wordt met "roeping" aangeduid het beroep dat een kerkenraad uitbrengt op een predikant of kandidaat.

B4.4 zegt "De roeping behoeft de goedkeuring van de regionale vergadering" en daarmee is bedoeld dat de regio moet instemmen met het *aannemen* van het beroep. De formulering is echter verwarrend want eigenlijk staat er dat de roeping, dus het beroep dat de kerkenraad uitbrengt, goedkeuring behoeft.

Amendement op B4.4:

Vervang in B4.4 de zin "De roeping behoeft de goedkeuring van de regionale vergadering" door "Na ontvangst van de aanvaardingsbrief legt de kerkenraad de roepingsbrief met bijlagen ter goedkeuring voor aan de regionale vergadering".

Bij C5 Openbare geloofsbelijdenis

De betekenis van openbare geloofsbelijdenis is in de nieuwe kerkorde niet zonder meer de toelating tot het avondmaal. Plaatselijke kerken mogen immers besluiten om kinderen aan het avondmaal toe te laten. Toch zal iedereen het belang erkennen van een publiek moment waarin doopleden verklaren nu zélf te staan voor het geloof, en daarbij de doopbelofte persoonlijk aanvaarden.

Nu de tekst C4.1 uit 2019 ("De kerkenraad en de gemeente stimuleren volwassen doopleden tot het doen van openbare geloofsbelijdenis om deel te kunnen nemen aan het avondmaal") is geschrapt, zijn zowel de stimulans als de motivatie verdwenen. Wat dan overblijft is wel heel mager, namelijk een opsomming aan welke eisen je moet voldoen. Te overwegen is om een regel toe te voegen die wat lijkt op C7.1 over het huwelijk: "De kerkenraad bevordert dat..."

Amendement op C5

Voeg onder C5 als eerste regel toe:

C5.1 De kerkenraad bevordert dat doopleden van de gemeente toegroeien naar een moment waarop ze door openbare geloofsbelijdenis de bij de doop ontvangen belofte dankbaar aanvaarden. *(en hernummer de beide volgende leden)*

NGK regio Utrecht
p.a. B.R.van Henten-Meijer
regioscriba
regioscriba.utrecht@gmail.com

Regiegroep NGK GKv
regiegroep@ngk.gkv.nl

Betreft: reactie op kerkorde eerste lezing

Geachte leden van de regiegroep,

In antwoord op de brief van het moderamina van de L.V.- GS van december 2021 aan alle kerkenraden, classes en regionale vergaderingen van de NGK en GKv treft u hierbij de reactie aan van de NGK regio Utrecht.

Binnen onze regio hebben de afzonderlijke kerken de kerkorde in eerste lezing ieder op eigen wijze besproken. Op de regiovergadering van 7 april 2022 is ook in regioverband de kerkorde geagendeerd. Sommige gemeenten zaten toen nog midden in de bespreking met de gemeente, anderen konden al een reactie geven. Alle regiokerken hebben inmiddels de gelegenheid gehad om hun opmerkingen mee te geven. Daaruit kunnen we onderstaande concluderen.

Het algemene gevoel is dat er iets bijzonders is gebeurd in de afgelopen drie jaar. De kerkorde ademt een sfeer uit waar alle kerken zich in thuis kunnen voelen door de ruimte die geboden wordt. Dank aan God dat we in een tijd leven waarin kerken eenheid zoeken. In het algemeen is de regio dan ook van mening dat er een goed leesbare versie ligt.

Namens de regio willen we voor een drietal punten nog aandacht vragen:

1. preambule/introducerende tekst. In de tekst staat dat deze zal worden aangeboden aan de GSLV 2022. Deze tekst zien we graag nog langs de kerken en regio's komen met gelegenheid om daarover te spreken.
2. generale regelingen. Met betrekking tot een aantal onderwerpen wordt nog gewerkt aan generale regelingen. Dat betekent dat we als kerken nu nog niet weten waar we ja tegen zeggen. Een voorbeeld hiervan is B20.2. De vraag is: hoe kunnen we ons nu hieraan verbinden als we niet weten wat de regeling wordt?
3. toelichting. Wij dringen aan op één document met de Kerkorde en de toelichting daarop. Beleidsstukken en de toelichting worden in het algemeen als eenheid gepresenteerd. Er is nu voor gekozen niet bij elk artikel een uitgebreide toelichting te geven, maar te verwijzen naar de Acta, waarin per artikel staat wat besproken is. Dat leidt tot onduidelijkheid, zoektijd en zal vanuit onze regio leiden tot voorbehouden bij de kerkorde door plaatselijke kerken. Dit zal de eenheid van de kerken na de fusie niet ten goede komen.

Wij bidden u Gods wijsheid toe in het adviseren van de GS en LV Zoetermeer 2022.

Met christelijke groet,

Alex Hoekstra
Voorzitter

Betske van Henten
regioscriba